

ACTIVITEITEN AUGUSTUS-DECEMBER 2015

IEDEREEN WELKOM!

[06]

BULLETTIN VOOR REGIONALE VOGELACTIVITEITEN

ARDEA IS EEN REGIONALE NATUURPUNT - VOGELWERK GROEP ACTIEF IN ANTWERPEN ZUID | HOBOKEN-KIEL-WILRIJK-EDEGEM-HOVE

VRIJDAGAVOND
21 AUGUSTUS 2015

ONDERZOEK

(ARDEA ISM NATUURPUNT-STUDIE)

Praktisch:

- Start: 19.30 uur aan de Bist (fiets of auto)
Vanaf 20.20 u zijn we aan de Herenbrug,
hoek Mazoutweg, Hoboken-Kiel (Waterlink)
- Einde rond 22.30 uur
- Coördinatie:
Luc Van Schoor (0494/33.63.09) en
Joris Van Reusel (0486/836.234)

3° HALSBANDPARKIET-SLAAPPLAATS-TELLING

De halsbandparkiet is een schoon vogeltje maar hoort in principe niet thuis in ons ecosysteem. Het is één van de opmerkelijkste recente exoten want deze soort is aan een steile opmars bezig in West-Europa. Vooral in grote steden is de halsbandparkiet meer en meer aanwezig. In Brussel groeide een populatie van minstens 7000 ex op 30 jaar tijd, nadat in 1974 50 ex. werden losgelaten in het Melipark. Nu zou Vlaanderen minstens 10.000 en mogelijk zelfs al 30.000 halsbandparkieten tellen. Omdat het holenbroeders zijn is de impact op soorten als boomklevers en spechten niet te vermijden. Nadat SOVON in Nederland al enkele jaren geleden onderzoek opstartte, gaat Natuurpunt Studie dit jaar ook in Vlaanderen trachten een zicht te krijgen op de aantallen en spreiding van deze 'groene papegaai'. Het best kan dat door 's avonds uit te kijken naar plaatsen waar ze in groep slapen, zoals grote tuinen, parken en bosjes met oude bomen.

De as Brussel-Mechelen-Antwerpen wordt beschouwd als een potentieel groeigebied voor deze soort. ARDEA wil daarom haar steentje bijdragen aan het onderzoek en zal deelnemen aan de simultaantellingen. Wie doet mee? Tips over slaappleatsen in ons werkingsgebied zijn ook zeer welkom.

Tijdens de eerste tellingen in juni en juli gingen we op zoek naar de parkieten en kwamen op zeer verrassende plaatsen terecht. We noteerden de aanwezigheid van alvast één groep van ca 15 vogels, maar hun slaappleats vonden we nog niet. Zouden onze vogels overnachten in Ekeren? Of op Petro-zuid? Verschillende pistes worden nu verder onderzocht. Alleszins zeer boeiend én spannend. Wie vind de HBP-slaappleats?

ZATERDAG
22 AUGUSTUS 2015
VOGELEXCURSIE

2° ARDEA VOGEL-VERASSINGSTOCHT

Visarend en zeearenden tijdens de vogel-verrassingstocht van 2014 (foto's: Guy Borremans)

Praktisch :

- Gids : Luc Van Schoor (0494/33.63.09)
- Leiding : Joris Van Reusel (0486/83.62.34) en Kathy De Lange.
- Afspraak om 8.30 u op de parking onder de viaduct aan 't Spant, Boomsesteenweg 335 in Wilrijk. We zijn hier terug rond 18 u.30
- Kostendelend rijden (0,07 euro/km)
- Meebrengen: picknick, verrekijker, telescoop, fotoestel, vogelgids, regenbestendige kledij, stevig schoeisel.

Vandaag draaien we de rollen eens om. Als gids en leiding volgen we geen lang vooropgezet programma of route maar richten we ons op bijzondere vogels die op rijfstand vanuit het Antwerpse te vinden zijn. Waar werden de laatste dag(en) niet alledaagse (trek)vogels of zelfs zeldzaamheden waargenomen? Het kan gaan om stellopers of andere watervogels, roofvogels, zangvogels, of een enkele onverwachte of zeldzame gast ... maar wel bij voorkeur pleisterende vogels die mogelijk een tijdje blijven zitten op de vindplaats. Tijdens de memorabele eerste editie, op 13 september 2014, met een excursie naar het Nationaal Park De Biesbosch, genoten de gelukkige deelnemers en fotografen van werkelijk schitterende waarnemingen met o.a drie zeearenden, vijf visarenden, grote zilvereigers, ooievaars en nog veel meer. Lees er maar even het uitgebreid verslag op na (zie blog).

Misschien kan de echte vogelfreak, voortgaand op de website "waarnemingen.be" al een beetje gissen welke richting we vandaag uitgaan. Dat maakt de zaak alleen maar spannender voor de deelnemers. Bij het vertrek verneem je waar de tocht naartoe gaat. Dat kan zijn naar Zeeland, naar de Oostkust, naar Linkeroever of, wie weet, naar andere (minder te verwachten) gebieden. Wil je graag eens verrast worden dan is dit je kans. En verras de ARDEA organisators met je komst!

Praktisch :

- Gids: Luc Van Schoor (0494/33.63.09)
- Leiding: Wim Roelant (0477/34.07.21)
- Vertrek: om 07.45 u aan parking zwembad Sorghvlied (Hoboken) en om 08.00 u op De Bist (Wilrijk).
- Terug omstreeks 19.30 u
- Inschrijven is verplicht.
- Kostendelend rijden (0,07 euro/km)
- Meebrengen: picknick, verrekijker, telescoop, foto toestel, vogelgids, regenbestendige kledij, stevig schoeisel en enkele euro's voor soep en/of drank.

De Biesbosch is met zijn 7000 ha het grootste zoetwatergetijdgedied van Europa . Het is een uitzonderlijk rijk natuurgebied met een avontuurlijk doolhof van rivieren, eilandjes met wilgenbossen, grillige krekens met glashelder water, bloemenrijke graslanden en vogelrijke plassen. Vandaag kan je dit alles mee ontdekken op nauwelijks een uurtje rijden van Antwerpen.

Het nationaal park kreeg grote bekendheid en waardering door zijn unieke landschap, de populatie bevers, de talrijke broedvogels met sinds kort ook ... zeearend.

De zeearend is dé ster van De Biesbosch! De 'vliegende deur', zoals deze roofvogel met een spanwijdte van 2,40 meter ook wel wordt genoemd, is tegenwoordig vaste bewoner van het natuurpark. Sinds de aanleg van natuurontwikkelingsgebieden (nog 4000 ha extra natuur erbij!) is het aantal zeearenden in De Biesbosch toegenomen.

In 2012 resulteerde dat in het eerste succesvolle broedgeval. In 2014 kwam er tweede paartje tot broeden en De Biesbosch is sindsdien het gebied van Nederland met de hoogste dichtheid zeearenden! Wandelen door De Biesbosch is een aparte belevenis, varen is het nog meer. Met ARDEA komen beide aan bod. In de voormiddag wandelen we naar de nieuwe natuurgebieden Tongplaat en Kleine Noordwaard. Na de middagpauze in de bezoekerscentrum stappen we in de fluisterboot voor een boeiende (geleide) vaar- en wandeltocht naar het centrale deel van het natuurpark. Daarbij speuren we vanop de uitzichttoren Zuiderklip naar o.a. zee- en visarend.

Tijdens de vogelverrassingstocht in de Biesbosch op 13 september vorig jaar, kwamen naast een hele resem vogels ook drie zeearenden en vijf visarenden in de kijker (zie het verslag van Sonja Van Kerckhove met passende fotos op de ARDEA blog <http://ardea.hobokensepolder.be/#category14>)

We kijken dus in de eerste plaats uit naar vogels maar natuurliefhebbers(sters) met een bredere interesse zullen ongetwijfeld ook hun gading vinden.

ARDEA kan de vaartocht aan de uitzonderlijk lage prijs van 20 euro pp aanbieden op basis van 30 deelnemers. Daarom een goede raad : schrijf zonder dralen in en verzeker je alvast van een plaats. Graag tot ziens op 6 september !

Inschrijven: Wie mee wil stort best zo vlug mogelijk en uiterlijk op 20 augustus a.s., 20 euro p.p; jongeren tot 12 jaar en studenten betalen 15 euro. Gelieve het passende bedrag over te schrijven op rekeningnummer BE81 5230 8065 0424 van ARDEA - NP Hobokense Polder, met vermelding van Biesbosch + aantal personen + gsm-nummer.

Foto: Visarend in de Biesbosch, sept. 2014 (Joachim Pintens)

ZATERDAG 26 SEPTEMBER 2015
ARDEA HERFST-BIJEENKOMST
HOVE

CC De Markgraaf in het centrum van Hove is op 26 september dé lokale birding-hotspot. Vogelwerkgroep ARDEA nodigt er iedereen uit vanaf 18.30 uur voor een informatief programma; vanaf 22 uur ben je ook welkom voor een pintje in het 'vogelpraatcafé'...

Praktisch:

- Deuren open vanaf 18.30 uur (helpende handen zijn steeds welkom bij het zetten van de tafels...)
- Start om 19.00 uur, einde programma rond 22.00 uur
- Nadien voorzien we ruim tijd om na te kaarten en bij te praten; wie door omstandigheden pas 'in 't laat' kan binnenvallen is ook welkom!
- Plaats: CC De Markgraaf, Kapelstraat 8, Hove (vlakbij de kerk, er is een ruime parking)
- Coördinatie: Luc Van Schoor(0494/33.63.09) en Joris Van Reusel (0486/836.234)
- Deelnemers ontvangen gratis de gloednieuwe en handige Ardea-vogelcard én het overzichtelijke Ardea-bulletin
- Vanaf de dag nadien is het nieuwe Ardea-bulletin ook te vinden op en downloaden via de website www.hobokensepolder.be/vwg-ardea

HALFJAARLIJKS INFO- EN ONTMOETINGSMOMENT

De regionale vogelwerkgroep ARDEA organiseert jaarlijks twee bijeenkomsten waarop ze haar activiteiten en resultaten van onderzoekjes toelicht, aangevuld met actuele info uit de vogelwereld. We informeren over de lopende regionale onderzoeken en zorgen voor een natje en een droogje zodat vogelliefhebbers elkaar in een ongedwongen sfeer kunnen ontmoeten. Hét moment om de verhalen achter je waarnemingen te delen, om tips uit te wisselen en om aan te sluiten bij de vogelwerkgroep-werking. We lichten lopende projecten toe. We blikken nog even terug op de voorbije initiatieven en je krijgt als eerste zicht op de komende activiteiten (o.a. de vogeldriedaagse). Daarbij is er zeker ook plaats voor allerlei nuttige informatie, weetjes, voorstellen, vragen en opmerkingen. We houden de bar deze keer wat langer open voor een gezellig 'vogelpraatcafé'! En misschien wil jij ook wel een handje toesteken 'achter de schermen', bij de organisatie van activiteiten, bij het gidsen...? Laat het zeker weten. Jong of oud, dames en heren, oude rot of prille vogelkijker, fotograaf of twitcher, lonesome ranger of sociaal duifke,... iederéén is welkom op deze lokale birding-hotspot!

We hebben alvast o.a. volgende punten op het programma staan :

- Ardea berichtjes
- Stand van zaken van het **regionaal uilenonderzoek 2015**
- De **blauwe reigerkolonie** van het Schoonselhof: evolutie en bedreigingen
- De **slechtvalken** van 't Kiel: hoe zit dat daar nu mee?
- De hoogtepunten uit **10 jaar trekellingen** op de Trektelpost Hoboken Polder
- Terugblik op de voorbije activiteiten (of: wat heb je gemist?!)
- Nieuwe excursies en projecten 2015-2016 (of: wat je beter niet mist!)
- Tweede en finale ronde van de verkiezing van de **ARDEA-vogelfoto-van het jaar***

(*): Doe je ook mee aan de vogelfoto-wedstrijd? Zend je 5 beste vogelfoto's in uiterlijk op 15 september naar luc.vanschoor@scarlet.be (zonder naamvermelding en minstens 1620x1080 pixels).

Zo maak je kans op een bijzondere prijs (waardebond fotomateriaal t.w.v. 100 eur) en publicatie in diverse media. Meer info op onze blog.

ZAT. 3 OKT. TOT ZAT. 1 NOV. 2015
DAGELIJKE HERFST-TREKTELLINGEN

ZATERDAG 3 OKTOBER
ZONDAG 18 OKTOBER
EURO-BIRDWATCH

ZATERDAG 3 OKTOBER
★ ★ ★ **RECEPTIE 10 JAAR TTP HP**

Praktisch:

- Plaats: Scheldedijk Hobokense Polder
- Vijf minuten wandelen vanaf Petroleumkaai (parking)
- Fietsen kan vlot tot op de telpost
- Meebrengen: verrekijker, telescoop, vogelgids, fototoestel, (warme) drank, plooiestoeltje
- Coördinatie: Luc Van Schoor (0494/33 63 09) en Walter De Weger (0495 / 23 77 10)

NAJAARSVOGELTREK-TELLING op de TREKTELPOST HOBOKENSE POLDER

Omdat niet enkel een trekvogel maar ook de tijd voorbijvliegt op de Trektepost Hobokense Polder staan we er dit jaar extra bij stil (!) dat het ondertussen al de 10^e keer op rij is dat hier herfsttrekkingen worden georganiseerd. Duizenden vinken, aalscholvers en koperwieken werden geregistreerd. De waarneming van zeldzaamheden zoals steppiekiekendief, zwarte zeeëenden en kleine jager veroorzaakten deining in hinterland. En beauties als visarenden, purperreigers en beflijsters passerden er jaarlijks de revue... Een geweldige natuurstudie-activiteit en beleving van de grotere natuurfenomenen, en dat letterlijk aan de rand van de stad! Onder impuls van Luc Van Schoor kreeg dit initiatief al snel heel wat succes, zowel qua medewerkers als qua waarnemingen. De trektepost vormde zo eveneens de schoot van waaruit vogelwerkgroep ARDEA is ontstaan. Redenen genoeg om er dit jaar dus iets speciaal van te maken!

• De **hoogtepunten van de voorbije 10 jaar trekten** worden toegelicht tijdens de ARDEA herfstbijeenkomst op 26 september.

• Een **feestelijke receptie** wordt aangeboden aan alle trekters (van vroeger en nu), sympathisanten, en nieuwe nieuwsgierigen op de eerste trektepostdag van het nieuwe seizoen, gewoon op de telpost zelf. Kom dus zeker toosten op zondag 3 oktober, tussen 11.30 en 13.00 uur. We hopen dat je er dan zeker ook even kan bij zijn!

• Op zaterdag 3 oktober en op zondag 18 oktober wordt in heel Europa aan **simultaantelling** gedaan. De tellingen worden dan per uur genoteerd, zodat globale **momentopnames van de grote trekstromen in Europa** kunnen gemaakt worden. Op deze **Euro Bird Watch** dagen wordt ook in de media campagne gevoerd voor de bescherming van trekvogels en natuurgebieden die tijdens de vogeltrek belangrijk zijn. En sinds vorig jaar wordt via de sociale mediakanalen 'live' informatie gedeeld met een groot netwerk tellers in heel Vlaanderen, dus in principe vliegt geen enkele vogel nog ongezien voorbij...

• Ter gelegenheid van deze feesteditie nodigen we dit jaar ook enkele **doorwinterde gast-trekters** uit: collega's van naburige trekteposten, om ervaringen te delen en weer bij te leren...

Zoals gewoonlijk situeert de trektepost zich op de Scheldedijk langs de Hobokense Polder, in het verlengde van de Petroleumkaai (waar een parking is). Normaal gezien wordt er dagelijks geteld tussen 8 u en 12 u, maar uitzonderingen kunnen de regel bevestigen. De tellingen lopen zeker door tot en met zondag 1 november.

ARDEA doet een oproep aan alle vogelliefhebbers, van leek tot kenner, om één of meerdere halve dagen te komen helpen tellen. Met ieders inbreng maken we ook van deze feesteditie weer een succes! Iedereen is van harte welkom. Geef een seintje aan Luc of Walter als je wil deelnemen en zeker wil zijn dat de telpost die dag bemand wordt (want bij slecht weer is dat niet evident, maar soms net wel interessant).

Op de Ardea-blog wordt regelmatig nieuws gepost en via de website **Trekten.eu** kan iedereen de telresultaten volgen. Maar natuurlijk liefst tot kijk op de Scheldedijk!

ZAT. of ZON. 17/18 OKTOBER 2015
ZAT. of ZON. 14/15 NOVEMBER 2015
ZAT. of ZON. 12/13 DECEMBER 2015

ONDERZOEK
8 TELPLAATSEN

Praktisch:

- **Hobokense Polder en Schelde-oeveren:**

andre.van.langenhove@telenet.be

- **Waterlink:**

peter.bastiaensen@gmail.com

- **Fort VIII en Schoonselhof:**

peggy.beers@telenet.be

- **Forten V en VI en VII**

marc.hofman3@telenet.be

- **Park Kielse Vest:**

jan_de_bie@telenet.be

INBO WATERVOGELTELLINGEN (start halfmaandelijks tellingen)

Ook in onze regio wordt de komende winter weer mid-maandelijks geteld in de forten, in de Hobokense Polder en langs de Scheldeoeveren, en ook op de waterplas van Waterlink op 't Kiel. Het park de Kielse Vest zal ook (terug) systematisch worden onderzocht. Dit levert niet meteen spectaculaire waarnemingen van zeldzame vogelsoorten op, maar het geeft toch inzichten in de wijzigende situatie van bijvoorbeeld vogelsoorten als kuifeend, wintertaling en meerkoet. Ook het belang van waterrijke biotopen, zeker in onze verstedelijkte omgeving, wordt er door aangetoond. Het Instituut voor Natuur- en Bosbeheer (INBO) verwerkt alle gegevens en publiceert regelmatig een wetenschappelijk rapport over de watervogeltellingen.

Elke natuurliefhebber is erg welkom om eens mee te gaan tellen met de 'vaste tellers' die dit al jaren doen. De tellingen gebeuren bij goede weercondities, wat de precieze planning op voorhand bemoeilijkt. Dit duurt al naargelang de plek minder dan een uur of twee uurtjes, al wandelend of staand op een vast punt. Het is in feite een quick-vogel-moment dat door zijn vele herhalingen erg nuttig is, dus ga zeker eens mee! Geïnteresseerden nemen zelf even vooraf contact op met één van de vaste tellers, per mail of via de Ardea-blog.

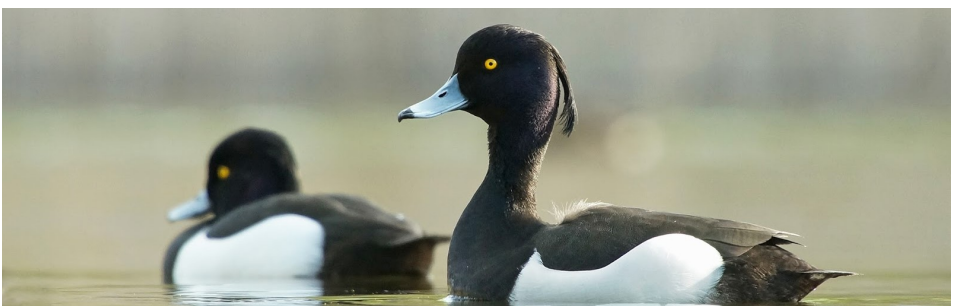

Foto: Kuifeenden (m)

Praktisch

• **Organisatie:**

Gids: Luc Van Schoor (0494/33.63.09)

Leiding: Marc Hofman (0494/56.01.07)

• **Verblijfplaats:** Groepsaccommodatie Snowview Lodge in Medendorf

• **Deelnameprijs:** 120 euro, kinderen 76 euro

• **Inschrijven:** volzet!

NATUUR IN DE OOSTKANTONS

Voor haar tweede meerdaagse blijft de vogelwerkgroep binnen de landsgrenzen

De Oostkantons zijn landschappelijk zowat het mooiste wat België te bieden heeft.

Zoals een goed grensgebied betaamt, heeft de grootschalige infrastructuur er nog niet zo huisgehouden in en rond de verstilde dorpjes. Wél liggen in deze omgeving schilderachtige riviertjes zoals de Warche, de Our, de Holzwarche en de Schwalm. Je vindt in deze valleilandschappen nog zo goed als onaangestaste brongebieden, uitgestrekte wouden, moerasjes, vochtige graslanden, heiderestanten, heggen en houtwallen.

De streek heeft een apart klimaat door de hoogteligging. Deze zorgt niet alleen voor afwissellende landschappen maar ook voor andere plaatselijke vogelsoorten. Zeldzame broedvogels zoals zwarte ooievaar, korhoen, klapekster, oehoe, ruigpootuil, notenkraker, grijskopspecht en paapje vinden hier nog een geschikt biotoop. Het bosrijk gebied is ook bekend voor zijn mooie populaties edelhert, ree, vos en wilde kat.

We gaan op zoek naar enkele typische vogelsoorten, zoals het korhoen, waterspreeuw, glanskopmees, goudvink, geelgors, kruisbek, rode wouw en mogelijk... oehoe.

Bovendien: rond deze tijd trekken bij gunstig weer grote vluchten kraanvogels roepend over de Oostkantons en de Eifelstreek op weg naar warmere zuidelijke oorden. Dat kunnen observeren is een onvergetelijke belevenis. We duimen alvast voor een zonnig weertje. Deze uitstap vormt een unieke gelegenheid voor wie deze en andere soorten wat beter wil leren kennen. Stof genoeg dus voor een zeer boeiend weekend met rustige natuur- en landschapswandelingen langs nog niet platgetreden paden.

Bij het ter perse gaan van dit bulletin zijn de inschrijvingen afgesloten wegens volzet. Volgend jaar...?

ZATERDAG 28 NOVEMBER VORMING

SOVON LANDELIJKE DAG, EDE (NL)

Praktisch:

• ARDEA organiseert enkel het samenrijden (0,07 eur/km), vanuit Wilrijk en afhankelijk van de aanmeldingen mogelijk ook vanuit andere afspraakpunten. Vertrek: 7.30 u

• Wie mee wil stuurt een mail naar ardea@hobokensepolder uiterlijk op 21/11/2015 (18 u), en krijgt dan verdere info.

Voor de derde keer trekt ARDEA met een delegatie naar deze fenomenale jaarlijkse 'Nederlandse vogeldag', georganiseerd door de **Samenwerkende Organisaties VogelOnderzoek Nederland**. Wie wil kan meegaan. Op deze conferentie presenteren ca. 40 vogelonderzoekers hun werk met een reeks korte en heldere lezingen en presentaties. Er is een uitgebreide informatiemarkt over vogelstudie en -bescherming, en allerlei organisaties m.b.t. vogelreizen, boeken, optica... hebben er een stand. Ben je met vogelstudie bezig, dan mag je dit absoluut niet missen want elk *praatje* is o zo leerrijk, inspirerend en boeiend!

Inkom is gratis, maar je dient je wel zélf vooraf aan te melden bij SOVON via hun website, waarop eerstdaags ook het programma verschijnt: www.sovon.nl

ZONDAG 6 DECEMBER 2015 VOGELEXCURSIE

GANZENTOCHT ANTWERPSE NOORDERKEMPEN / BRECHTSE HEIDE

Praktisch:

• Gids: Wim Roelant (0477/34.07.21)

• Leiding: Luc Van Schoor (0494/33.63.09)

• Vertrek: om 07.45 u aan parking zwembad Sorghvliedt (Hoboken) en om 08.00 u op De Bist (Wilrijk).

• Terug omstreeks 12.30 u

• Kostendelend rijden (0,07 euro/km)

• **Mee te brengen:** verrekijker, veldgidsen, fototoestel, aangepaste kledij.

Wanneer we op tocht gaan voor ganzen, trekken we er gewoonlijk op uit richting kust of Nederland. In ons land zijn er echter nog andere gebieden waar 's winters mooie aantallen van deze vogels toeven. En dit zelfs dicht bij huis, in onze eigen Antwerpse Noorderkempens! Vandaag verkennen we de akkers en velden tussen Brecht, Wuustwezel, Hoogstraten, Rijkevorsel en omstreken. In normale jaren vinden we hier immers in deze periode groepen kol- en toendrariet ganzen, aangevuld met grauwe- en brand ganzen. En daartussen is er natuurlijk ook altijd wel een kansje op een speciale. En ook wilde en kleine zwanen tekenen vaak in deze streken present. Hopelijk zal dit ook dit jaar het geval zijn. Daarnaast kunnen ook andere soorten de revue passeren. Zo is deze streek bekend voor z'n roeken, waarvan de nesten nu duidelijk waarneembaar zijn in de kale takken van hun kolonieboomen. Verder zijn ook verschillende soorten eendachtigen, roofvogels en allerhande akkervogels mogelijk van de partij. De waarnemingen worden alvast de voorgaande weken naarstig in het oog gehouden zodat we menig Kempens gansje in de kijker krijgen. En als de Sint ons gunstig gezind is legt hij vandaag misschien iets lekkers in ons schoentje... En nog dit: De te wandelen afstand bedraagt ca. vijf km. Contacteer bij slechte weersvoorspellingen best op voorhand de leiding om na te gaan of de tocht wel door gaat.

meer ARDEA-info via

<http://ardea.hobokensepolder.be>

ardea@hobokensepolder.be

www.hobokensepolder.be

www.zuidrand.be

Met dank aan Sights of Nature, Brugge.

Foto: Wilde zwanen

**ARDEA
ACTIVITEITEN
AUGUSTUS-DECEMBER
2015 [06]**